Говор господина Била Потера, замјеника шефа Одјела за владавину права на семинару на тему “Нацрт Закона о Обавјештајно-безбједносној агенцији”

у организацији Центра за сигурносне студије и Центра за демократску контролу оружаних снага у Женеви

Уважени амбасадори,

Даме и господо,

Дозволите да вам прије свега пренесем извињење високог представника, Педија Ешдауна, који није могао присуствовати данашњем скупу. У његово и своје име желим захвалити организаторима, Институту за демократску контролу оружаних снага из Женеве и сарајевском Центру за сигурносне студије, што су ме позвали да вам се обратим данас. Посебно желим захвалити амбасадорици Турковић за њен континуиран ангажман у промовисању и разумијевању потребе – те свих посљедица – реформе обавјештајног и безбједносног сектора.

Циљ мог данашњег обраћања је да вам понудим кратак увод, из перспективе ОХР-а, у процес реформе обавјештајног сектора, те увод у нацрт Закона о Обавјештајно-безбједносној агенцији која је настала као резултат тог процеса.

Крајем маја ове године високи представник је издао одлуку о формирању Стручне комисије за реформу обавјештајног сектора, с

циљем израде закона о јединственој обавјештајној агенцији у Босни и Херцеговини.

Шест представника ентитетских безбједносно-обавјештајних служби започели су рад заједно са амбасадором Калманом Кочишом, који је именован као предсједавајући ове Комисије.

Високи представник је у својој Одлуци навео кључне принципе који ће представљати основу за рад Комисије. Нова агенција на државном нивоу требало би да:

- има јурисдикцију на цијелој територији БиХ
- прикупља обавјештајно-безбједносне податке како би обезбиједила заштиту БиХ и њеног уставног поретка од свих пријетњи
- буде аполитична у свом опредијељењу и потпуно професионална у свом раду
- ради под извршним надзором Савјета министара
- буде подвргнута ефикасном надзору од стране парламентарне комисије
- сарађује са другим агенцијама у БиХ и иностранству;

и на крају, што је веома значајно,

- сарађује са Хашким трибуналом (Међународни кривични трибунал за бившу Југославију).

Сви ови принципи представљају темељ за стварну, ефикасну и демократски одговорну државну агенцију. Као што ћете видјети, сви поменути принципи су уграђени у нацрт закона.

Амбасадор Кочиш и његов тим су обавили изузетан посао. Користећи се поукама ранијих искустава (Калман Кочиш је управљао реформом обавјештајно-безбједносног сектора у Мађарској), успјели су претворити ове виталне принципе у практичне законе, за нешто мање од три мјесеца. Након што су резултате свог напорног рада подвргли веома детаљној стручној анализи, у септембру су коначно предали финализирани нацрт закона предсједавајућем Савјета министара.

Чињеница да је ово било могуће представља признање озбиљности и професионализму које су представници ФОСС-а и ОБС-а показали током свог рада у Комисији.

Нацрт закона су поздравили многи релевантни актери који су упитани за мишљење, и сматрају да овај закон представља модел за модерну европску обавјештајно-безбједносну агенцију. У њему су комбиновани основни оперативни принципи и јасни ланци команде са детаљним демократским надзором од стране парламента и строгим системом унутрашње контроле.

У том контексту такође морам захвалити представницима Центра за демократску контролу оружаних снага који су сарађивали са Комисијом и дали значајан допринос својим коментарима и сугестијама.

Свима вама који још увијек нисте упознати са одредбама нацрта закона, многе предности које овај закон нуди постаће јасне током овог семинара. Као што ћете видјети, нацрт закона обезбјеђује неопходне механизме за борбу против свих пријетњи са којима се суочавамо данас у Европи, од тероризма (један ужасан примјер су бомбашки напади у Истанбулу прошле седмице) до организованог криминала (који нагриза темеље било које државе умањујући повјерење у владавину закона).

Сада желим подсјетити на још један аспект првобитне одлуке високог представника. Ради се о одредби да нова обавјештајно-безбједносна агенција Босне и Херцеговине мора почети са радом до 1. јануара 2004. године.

Овај датум се брзо приближава, а Савјет министара тек треба да усвоји закон и прослиједи га у парламентарну процедуру. Овакав приступ којим се одгађа усвајање не помаже Босни и Херцеговини да крене напријед, нарочито у свјетлу нових изазова са којима смо сада суочени, након објављивања Студије изводљивости од стране Европске комисије прошле седмице.

У том извјештају јасно је назначено да је реформа обавјештајног сектора један од кључних услова који морају бити

испуњени до наредног љета ако Босна и Херцеговина жели стећи право да крене у наредну фазу, односно фазу преговора о Споразуму о стабилизацији и придруживању са Европском унијом.

Ако Агенција не почне са радом на почетку 2004. године, биће веома тешко убиједити Европску комисију да је обавјештајни сектор заиста реформисан.

Укратко речено, Комисија је обавила посао који је заиста вриједан дивљења. Сада је вријеме да политичари обаве свој посао – и да нацрт закона прослиједе у парламентарну процедуру и окончају цјелокупну процедуру његовог усвајања што је прије могуће.

Овај семинар ће помоћи да се истакне значај таквог дјеловања. Желим вам успјешан рад током семинара.

Хвала.